

ОНТОЛОГІЯ ТА ЛІНГВІСТИЧНЕ БУТТЯ АВТОРСЬКИХ ГУМОРИСТИЧНИХ ВИСЛОВЛЮВАНЬ У ПАРАДИГМІ МАЛИХ ТЕКСТІВ

У сучасній лінгвістиці порушуються питання вторинного текстового конструювання, що досить актуально з огляду на розширення теорії комунікації. У парадигмі вторинних, секондарних конструювань чільне місце посідають англомовні гумористичні висловлювання (*об'єкт дослідження*), ідентифікація їх онтологічного та лінгвістичного буття (*предмет дослідження*).

Авторські гумористичні вислови (АГВ) являють собою короткі коментування конвенціональних поглядів. АГВ відзначається автосемантиєю, що зближує їх з епіграмами, лимериками, загадками, прислів'ями та іншими текстами малої форми. За АГВ стоїть значно більший обсяг інформації, ніж та, що реалізується у їх поверхневій структурі. Смысл АГВ обумовлюється змістом компонентів та прагматичною настановою автора. АГВ відносяться до художніх текстів малого жанру. АГВ актуалізують змістовно-концептуальну інформацію. Цим текстам не притаманна фабульність, вони не відзначені наявністю заголовка. Їх сила проявляється в лаконізмі, вони стиснуті "як бойова пружина". Мовнотворча функція (МТФ) в цих текстах є носієм чогось нового, невідомого, що препарується і репрезентується у вигляді несерйозного, гумористичного осмислення референта. АГВ співвідносяться з комунікативними одиницями вищого рангу, їм притаманні основні категорії тексту, а саме: інформативність, зв'язність, модальність, жанрово-стилістична представленість. Реалізовані в АГВ думки охоплюють широке коло референтів матеріального і ідеального характеру. АГВ позначені дієвістю абсолютного антропоцентризму [1; 2; 3].

Цим текстам притаманна тріада загального семіозису – адресанта, самого тексту та адресата. Вихідну позицію посідає адресант, який пробивається до чужого кругозору, будує своє висловлювання на території слухача, аперцептивному фоні останнього. Бажання реалізувати прагматичні інтенції примушує адресанта бути особливо уважним до матеріалізації своїх думок [2].

Автор текстів стимулює слухача/читача до розумових операцій, створює основу референційного акту, установлює відповідність з екстралінгвістичною дійсністю. Важливу роль при побудові текстів грає логічне співвідношення теми і реми, диктуму і фокусу. Навмисне порушення співвідношення вказаних категорій, нестандартне вживання актуалізаторів модифікує характер текстів, змінює їх вектор узусу (серйозний → несерйозний, практичний → непрактичний). АГВ позначені структурною, композиційною, семантичною специфікою.

Поверхневі структури АГВ та неавторських жартів (НЖ) мають структурні і композиційні розходження; що стосується глибинних структур вказаних текстів, то МТФ у цих текстах постійно обігруються значення слів, думок і досвіду. Механізм жарту виявляється спільним – обігрування лінгвістичного і соціального досвіду. Засоби вербалізації гумористичного ефекту ідентичні. Це - слова, словосполучення, які адаптивно використовуються МТФ [1].

АГВ створюються для ерудованої аудиторії, в той час як НЖ – для реципієнтів з середнім рівнем знань. АГВ розраховані в основному на уважного читача, НЖ – на пересічного слухача. Сприймання на слух вимагає від НЖ простої форми та ясного викладу. НЖ корелює з АГВ у руслі новоутворених конструювань. Багато з НЖ наближаються до прислів'їв, відкритих до подальшого конструювання.

Where there is a will there is a way → Where there is a will there is a heir of expectation.

Where there's a will there's a way → when there's a bill we're away [4].

АГВ представляють собою вербалізовані розмірковування майстрів слова стосовно соціальних проблем. НЖ – це, в основному, жартівливі діалоги або короткі розповіді на побутові теми пересічних громадян.

Пор. англ.: *What nonsense people talk about happy marriages! A man can be happy with any woman, as long as he does not love her* [4].

He, who can, does; he who cannot, teaches [4].

The feminine of bachelors is lady – in waiting.

A modest girl never pursues a man. Nor does a mousetrap pursue a mouse [5].

Лінгвістичні курйози прослідковуються не тільки в АГВ та НЖ, але й в інших текстах малої форми. Так, процес згортання текстів у об'явах, рекламах породжує неочікувані гумористичні ситуації.

Wanted, a situation as governess by a young lady aged 26 for three years [5].

We can't make you rich. But we guarantee to keep you well-heeled (Shoe-repair service).

In God we trust. All other cash (Notice in a village blacksmith's shop) [5].

В АГВ думкомовлення актуалізуються на фоні декількох референтів, в НЖ намітилася тенденція фокусування уваги на одному референті.

АГВ: *There is no dangerous literary symptom than the temptation to write about wit and humour. It indicated the total loss of both* [4].

When a man says he has exhausted life one always knows life has exhausted him [4].

НЖ: *He (awkward dancer) – "It was nice of you to give this dance".*

She (sweetly) – "Not at all – this is charity ball" [5].

Зони теми та реми в умовах АГВ не віддалені одне від одного, у той час як в НЖ ці зони розведені інтенціями комунікантів.

My husband is a sort of promising note, I'm tired of meeting him [4].

What's your chief worry?

Money?

Oh, I didn't know you had any!

I haven't [5].

Форма та зміст малих текстів детермінується дією стилевих та жанрових чинників. Пор.: лимерики, анекдоти, примовки, прислів'я, математичні задачі, юридичні кодекси, тощо. Спільні риси зазначених текстів простежуються в їх обсягових характеристиках (малі форми), у лінійному представленні (сукцесивність), на ризоматичних вертикалях (у ситуативній релевантності), в посиланнях на досвід (соціальний і лінгвістичний), у трансполяції на майбутнє буття, дії та преференції.

Дослідження масиву нетипових текстів малого жанру є перспективним та актуальним для розпізнання засобів реалізації МТФ, її обумовленості дискурсом.

Література:

1. Кобякова І.К. Креативне конструювання вторинних утворень в англomовному дискурсі // Монографія. – Вінниця, 2007.
2. Кухаренко В.А. Интерпретация текста. – М., 1988.
3. Самохина В.А. Современная англоязычная шутка. – Х., 2008.
4. The Concise Oxford Dictionary of Quotations. – London, 1992.
5. G.G. Pochepstov. Language and Humour. – Kiev: Vysča Škola, 1981.